БІЛІМ ТАЛАПКЕРІНІҢ МӘТІНДЕРІ

مُتُونُ طَالِبِ العِلْمِ
مُحَقَّقَةٌ عَلَى أَكْثَرِ مِنْ (١٥٠٠) مَخْطُوطَةٍ

القواعد الأربع

Төрт ереже

Тоғыз қолжазбаға сәйкес зерттелген, оның ішінде автордың дүниеден өтуіне жақын қалғанда жазылған қолжазба және басқалары кейбір ғалымдардың қолжазбаларына сәйкес зерттелген

Шейхул-Ислам
Мухаммад ибн Сулейман әт-Тәмими
(1206һ) Аллаһ оны мейіріміне бөлесін

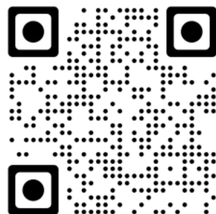
Кітап авторы

Доктор Абдул-Мухсин ибн Мухаммад әл-Қасим
Пайғамбар ﷺ мешітінің имамы

مترجم إلى اللغة الكازاخية

Төрт ереже

Сайтты шолу және кітаптарды жүктеп алу үшін QR кодты сканерлеңіз

a-alqasim.com

Төрт ереже

Тоғыз қолжазбаға сәйкес зерттелген, оның ішінде автордың дүниеден өтуіне жақын қалғанда жазылған қолжазба және басқалары кейбір ғалымдардың қолжазбаларына сәйкес зерттелген

Шейхул-Ислам Мухаммад ибн Сулейман әт-Тәмими (1206һ) Аллаһ оны мейіріміне бөлесін

Кітап авторы

Доктор Абдул-Мухсин ибн Мухаммад әл-Қасим
Пайғамбар ﷺ мешітінің имамы

«Төрт ереже»

❊ Мәтінді тексеріп өңдеуде қолданылған нұсқалар:

- Жазбаша нұсқа, Король Фейсал орталығы - Сауд Арабиясы - No (5258), жазылған жылы: 1307 һ.ж.

- Жазбаша нұсқа, Король Фейсал орталығы - Сауд Арабиясы - No (5265), жазылған жылы: 1338 хижра.

-Жазбаша нұсқа, Махмудия кітапханасы, Король Абдул Азиз кітапханасы– Сауд Арабиясы – No (1437).

- Жазбаша нұсқа, Махмудия кітапханасы, Король Абдул Азиз кітапханасы– Сауд Арабиясы – No (1921).

- Шейх Абдур-Рахман бин Насыр Әс-Саъди кітапханасындағы жазбаша нұсқа, Әл-Қасим - Сауд Арабиясы

Аса Қамқор, ерекше Мейірімді Аллаһтың атымен!

Ұлы Аршының Рабысы - Аллаһ Тағаладан саған бұл өмірде де, болашақ өмірде де пана болуын сұраймын. Ол сені, қайда жүрсең де, берекелі етсін және саған сый берілсе – алғыс айтушылардан, сынақ көрсең – сабыр етушілерден, күнә жасасаң – кешірім сұраушылардан етсін, өйткені осы үшеуі – бақыт негіздері болып табылады!

Біл, Аллаһ сені Өзіне бағынуға жетелейтін тура жолмен жүргізсін! Әл-ханифия – бұл Ибраһимнің діні. Мағынасы: Аллаһтың дінінде шын ықыласпен жалғыз Оған құлшылық ету. Аллаһ адамдарды осыған бұйырып және оларды сол үшін жаратты.

Аллаһ Тағала былай деді:

﴿وَمَا خَلَقْتُ ٱلْجِنَّ وَٱلْإِنسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ﴾

﴿ Мен жындар мен адамдарды тек Өзіме құлшылық қылулары үшін ғана жараттым. ﴾

Аллаһ сені Өзіне құлшылық қылу үшін жаратқанын білген соң, Біл! Намаз – дәретсіз намаз болып саналмайтындай, құлшылық та таухидсіз (бірқұдайшылық) құлшылық болып саналмайды.

Егер денеден нәжістің шығуы дәретті бұзатын болса, дәл солай ширк те ғибадатқа (құлшылық) кірген кезде оны бұзып жібереді. Аллаһ Тағала айтқандай:

﴿مَا كَانَ لِلۡمُشۡرِكِينَ أَن يَعۡمُرُواْ مَسَٰجِدَ ٱللَّهِ شَٰهِدِينَ عَلَىٰٓ أَنفُسِهِم بِٱلۡكُفۡرِۚ
أُوْلَٰٓئِكَ حَبِطَتۡ أَعۡمَٰلُهُمۡ وَفِي ٱلنَّارِ هُمۡ خَٰلِدُونَ﴾

﴿ Өздерінің кәпір екендігін (сөздерімен және істерімен) көрсетіп, соған өздері куәлік етіп отырған мүшіріктердің Аллаһтың мешіттерін көркейтуі (яғни, онда шын көңілмен қызмет етіп, шынайы түрде құлшылық етуі) ақылға сыятын іс емес. Өйткені, олардың (құлшылық орнын көркейтеміз деген желеумен) істеген бүкіл істері бекер. Олар тозақта мәңгі-бақи қалады. ﴾

Егер сен, Ширк (Аллаһқа серік қосу) құлшылыққа араласса оны бұзатынын, амалдарды жойып жіберетінін және пендені тозақта мәңгі қалуға душар ететінін білсең, мұны білу – сен үшін ең маңызды міндет екені, енді саған айқын болды. Мүмкін, Аллаһ Тағала сені ширк деп аталатын торлы оқпаннан құтқаратын шығар.

Ал ол құтқарылу тек қана Аллаһ Тағаланың кітабында айтылған осы төрт ережені білумен ғана болады:

Бірінші ереже

Бұл ережеде білуің қажет: Аллаһтың Елшісімен ﷺ соғысқан кәпірлер Аллаһ Тағаланың – Жаратушы, Ризық беруші, Тірілтуші, Өлтіруші, барлық істің Басқарушысы екенін мойындаған. Бірақ оған қарамастан, бұл оларды Ислам дініне кіргізбеді. Мұны Аллаһ Тағаланың мына сөздері дәлелдейді:

﴿قُلۡ مَن يَرۡزُقُكُم مِّنَ ٱلسَّمَآءِ وَٱلۡأَرۡضِ أَمَّن يَمۡلِكُ ٱلسَّمۡعَ وَٱلۡأَبۡصَٰرَ وَمَن يُخۡرِجُ ٱلۡحَيَّ مِنَ ٱلۡمَيِّتِ وَيُخۡرِجُ ٱلۡمَيِّتَ مِنَ ٱلۡحَيِّ وَمَن يُدَبِّرُ ٱلۡأَمۡرَۚ فَسَيَقُولُونَ ٱللَّهُۚ فَقُلۡ أَفَلَا تَتَّقُونَ﴾

﴿ Аспан мен жерден сендерді кім ризықтандырады? Есту мен көру қабілеттеріңе кім иелік етеді? Өліден тірінi және тіріден өліні кім шығарады? Әрі істерді басқаратын кім? – деп сұра. Олар: Аллаһ! – деп жауап береді. Ендеше қорықпайсыңдар ма?! – деп айт. ﴾

Екінші ереже

Олар былай дейді: «Біз оларға өзімізді Аллаһқа жақындатуды және Оның алдында бізге шапағатшы болуды сұрап жалбарынамыз және жүгінеміз».

Мушіріктердің Аллаһқа жақындау мақсатымен дұға жасайтынын Аллаһ Тағаланың мына сөздері дәлелдейді:

﴿وَٱلَّذِينَ ٱتَّخَذُواْ مِن دُونِهِۦٓ أَوۡلِيَآءَ مَا نَعۡبُدُهُمۡ إِلَّا لِيُقَرِّبُونَآ إِلَى ٱللَّهِ زُلۡفَىٰٓ إِنَّ ٱللَّهَ يَحۡكُمُ بَيۡنَهُمۡ فِي مَا هُمۡ فِيهِ يَخۡتَلِفُونَۗ إِنَّ ٱللَّهَ لَا يَهۡدِي مَنۡ هُوَ كَٰذِبٞ كَفَّارٞ﴾

﴿Ал, Одан басқа біреулерді өздеріне әулие етіп алғандар: Біз оларға тек, Аллаһқа едәуір жақындатсын деп қана құлшылық етеміз! – дейді. Расында, Аллаһ олардың өзара таласқандары жайында үкім етеді. Шын мәнінде, Аллаһ өтірікші және имансыз адамдарды тура жолмен жүргізбейді.﴾

Шапағатқа ие болу мақсатында жасалатын құлшылықтарға Аллаһ Тағаланың мына сөздері дәлел болады:

﴿وَيَعۡبُدُونَ مِن دُونِ ٱللَّهِ مَا لَا يَضُرُّهُمۡ وَلَا يَنفَعُهُمۡ وَيَقُولُونَ هَٰٓؤُلَآءِ شُفَعَٰٓؤُنَا عِندَ ٱللَّهِۚ قُلۡ أَتُنَبِّـُٔونَ ٱللَّهَ بِمَا لَا يَعۡلَمُ فِي ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَلَا فِي ٱلۡأَرۡضِۚ سُبۡحَٰنَهُۥ وَتَعَٰلَىٰ عَمَّا يُشۡرِكُونَ﴾

﴿ Олар Аллаһтан өзге зиян да тигізбейтін, пайда да әкелмейтін нәрселерге құлшылық етеді де: Бұл – біздің Аллаһтың алдындағы шапағатшыларымыз, - дейді. Сендер

Аллаһқа, көктердегі әрі жердегі Оның білмеген нәрсесінен хабар бересіңдер ме? - де. Аллаһ, олардың қосқан серіктерінен пәк, жоғары. ﴾

Ал шапағат ету екі түрге бөлінеді: теріске шығарылатын шапағат және бекітілген шапағат. Теріске шығарылатын шапағат – ол, Аллаһтан өзгелерден, Оның ғана шамасы жететін нәрселерде сұралатын шапағат. Аллаһ Тағала былай деді:

﴿يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُوٓا۟ أَنفِقُوا۟ مِمَّا رَزَقْنَٰكُم مِّن قَبْلِ أَن يَأْتِىَ يَوْمٌ لَّا بَيْعٌ فِيهِ
وَلَا خُلَّةٌ وَلَا شَفَٰعَةٌ ۗ وَٱلْكَٰفِرُونَ هُمُ ٱلظَّٰلِمُونَ﴾

﴿ *Әй, иман келтіргендер! Сауда да, сүйіспеншік те, шапағат та, болмайтын бір күннің келуінен бұрын сендерге берген несібемізден Аллаһ жолында жұмсаңдар. Ал имансыздар — олар залымдар.* ﴾

Бекітілген шапағат – ол Аллаһтан сұралатын шапағат. Сонда, шапағатшы – шапағат етумен ардақталған, ал шапағат етілетін кісі – сөздері мен амалдарына Аллаһ разы болған адамдар болу керек. Және шапағат ету тек Аллаһ рұқсат бергеннен кейін ғана мүмкін болады, бұл жөнінде Аллаһ Тағала:

﴿مَن ذَا ٱلَّذِى يَشْفَعُ عِندَهُۥٓ إِلَّا بِإِذْنِهِۦ ۚ﴾

﴿ *Оның құзырында Өзінің рұқсатынсыз кім шапағат етеді? – деді.* ﴾

Үшінші ереже

Пайғамбар ﷺ түрлі объектілерге құлшылық ететін адамдарға жіберілді.

Олардың арасында періштелерге құлшылық ететіндер, пайғамбарлар мен әулиелерге (ізгілерге) құлшылық ететіндер, ағаштар мен тастарға құлшылық ететіндер және күн мен айға құлшылық ететіндер бар еді.

Аллаһтың Елшісі ﷺ олармен соғысты және олардың арасында айырмашылық жасаған жоқ. Бұған дәлел:

﴿وَقَٰتِلُوهُمۡ حَتَّىٰ لَا تَكُونَ فِتۡنَةٞ وَيَكُونَ ٱلدِّينُ كُلُّهُۥ لِلَّهِ﴾

﴿ Олармен ешбір бүлік қалмағанға дейін және дін бүтіндей Аллаһқа тән болғанға дейін соғысыңдар. ﴾

Күн мен айға құлшылық қылатындардың бар екеніне дәлел:

﴿وَمِنۡ ءَايَٰتِهِ ٱلَّيۡلُ وَٱلنَّهَارُ وَٱلشَّمۡسُ وَٱلۡقَمَرُۚ لَا تَسۡجُدُواْ لِلشَّمۡسِ وَلَا لِلۡقَمَرِ
وَٱسۡجُدُواْ لِلَّهِ ٱلَّذِي خَلَقَهُنَّ إِن كُنتُمۡ إِيَّاهُ تَعۡبُدُونَ﴾

﴿ Түн мен күндіз, күн мен ай – Оның аяттарынан. Күнге де, айға да табынбаңдар, бірақ оларды жаратқан Аллаһқа ғана табыныңдар, егер сендер Оған ғана құлшылық ететін болсаңдар. ﴾

Періштелерге құлшылық қылатындардың бар екеніне дәлел:

﴿وَيَوۡمَ يَحۡشُرُهُمۡ جَمِيعٗا ثُمَّ يَقُولُ لِلۡمَلَٰٓئِكَةِ أَهَٰٓؤُلَآءِ إِيَّاكُمۡ كَانُواْ يَعۡبُدُونَ ❁
قَالُواْ سُبۡحَٰنَكَ أَنتَ وَلِيُّنَا مِن دُونِهِمۖ بَلۡ كَانُواْ يَعۡبُدُونَ ٱلۡجِنَّۖ أَكۡثَرُهُم بِهِم مُّؤۡمِنُونَ﴾

﴿ Ол сол күні барлығын ғарасат майданына жинайды. Содан кейін періштелерге: «Мыналар сендерге сиынатын ба еді?» – деп сұрайды. Періштелер: «Сен ұлысың, мінсізсің. Мүшіріктердің айтқанындай емессің, Сенің серігің де, ортағың да жоқ. Біздің иеміз де, қорғанымыз да бір Өзіңсің. Біздің оларға еш қатысымыз жоқ. Жо-жоқ, әсілі олар (бізге емес) жындарға табынатын әрі көбі соларға имандай сенетін», – деп жауап береді. ﴾

Адамдардың пайғамбарларға құлшылық қылатындардың бар екеніне дәлел:

﴿وَإِذۡ قَالَ ٱللَّهُ يَٰعِيسَى ٱبۡنَ مَرۡيَمَ ءَأَنتَ قُلۡتَ لِلنَّاسِ ٱتَّخِذُونِي وَأُمِّيَ إِلَٰهَيۡنِ مِن دُونِ ٱللَّهِۖ قَالَ سُبۡحَٰنَكَ مَا يَكُونُ لِيٓ أَنۡ أَقُولَ مَا لَيۡسَ لِي بِحَقٍّۚ﴾

﴿ Аллаһ: Әй, Мәриям ұлы `Иса! Сен адамдарға: «Мені және анамды Аллаһтан өзге екі тәңір етіп алыңдар, – деп айтқан ба едің? – дейді. Ол былай айтады: Сен пәксің! Оған құқығым болмаған нәрсені мен қалайша айта аламын? Егер солай айтқан болсам, онда оны білетін едің. Сен менің жанымдағыны білесің, ал мен Сенің Жаныңдағыны білмеймін. Расында, Сен – көместерді білушісің! ﴾

Ізгілерге (әулиелерге) құлшылық қылатындардың бар екеніне дәлел:

﴿قُلِ ٱدۡعُواْ ٱلَّذِينَ زَعَمۡتُم مِّن دُونِهِۦ فَلَا يَمۡلِكُونَ كَشۡفَ ٱلضُّرِّ عَنكُمۡ وَلَا تَحۡوِيلًا ❁ أُوْلَٰٓئِكَ ٱلَّذِينَ يَدۡعُونَ يَبۡتَغُونَ إِلَىٰ رَبِّهِمُ ٱلۡوَسِيلَةَ أَيُّهُمۡ أَقۡرَبُ وَيَرۡجُونَ رَحۡمَتَهُۥ وَيَخَافُونَ عَذَابَهُۥٓۚ إِنَّ عَذَابَ رَبِّكَ كَانَ مَحۡذُورٗا﴾

﴿ (Уа,Мухаммад!) оларға: “Аллаһтан өзге (тәңір деп) ойлағандарыңды шақырыңдар. Олардың, қиыншылықтарыңды айықтыруға, сендерден бұрып, жіберуге шамалары келмейді” де.Олардың сиынғандары (ізгілер) Раббыларына қайсылары жақын боламыз деп, уәсиля ізденеді. Мейірімін үміт етіп, азабынан қорқады. ﴾

Ағаштар мен тастарға құлшылық қылатындардың бар екеніне дәлел:

﴿أَفَرَءَيۡتُمُ ٱللَّٰتَ وَٱلۡعُزَّىٰ * وَمَنَوٰةَ ٱلثَّالِثَةَ ٱلۡأُخۡرَىٰٓ﴾

﴿ Ләт пен Узза туралы хабарлаңдаршы, және үшінші сұмпайы – Мәнәт (туралы) ﴾

Және Әбу Уәқид әл-Ләйсиден (Аллаһ оған разы болсын) келген хадисте: «Бірде Аллаһ елшісімен ﷺ бірге Хунайнға шықтық және біз Исламды жаңа қабылдаған едік. Мүшіріктердің көпке дейін жанынан шықпай, әркез береке тілей отырып қару жарақтарын ілетін (Зәт әл-ануат деген) талдары бар еді. Сол талдың жанынан өтіп бара жатқанда, Біз: "Уа, Аллаһтың елшісі! Бізге де сондай зәт ануат жасап берші,"– деп айттық. Сонда Аллаһ елшісі ﷺ: "Аллаһу әкбар! (Аллаһ ұлы!) Бұл бұрынғылардың салты. Жаным қолында болғанмен ант етемін, сендер Исраил ұрпақтарының Мұсаға айтқан сөзін айтып тұрсыңдар:

﴿ٱجۡعَل لَّنَآ إِلَٰهٗا كَمَا لَهُمۡ ءَالِهَةٞ﴾

﴿ Бұлардың тәңірлері сияқты бізге де тәңір жасап бер ﴾

Төртінші қағида

Қазіргі замандағы мүшіріктер жасап жүрген ширктерінде бұрынғы мүшіріктерден асқан. Өйткені, ерте замандағы мүшіріктер есендік кезінде Аллаһқа теңдес (серік) қосатын, бірақ бақытсыздық кездерінде Оған серік қоспай ықыласпен жалбарынатын. Ал, біздің кезіміздің мүшіріктері үнемі: есендікте де, бақытсыздықта да Аллаһқа теңдес (серік) қосады. Бұл жөнінде Аллаһ Тағала былай деп айтты:

﴿فَإِذَا رَكِبُوا۟ فِى ٱلْفُلْكِ دَعَوُا۟ ٱللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ ٱلدِّينَ فَلَمَّا نَجَّىٰهُمْ إِلَى ٱلْبَرِّ إِذَا هُمْ يُشْرِكُونَ﴾

﴿ Қашан олар кемеге отырса, Аллаһқа діндерін шын ықыласпен орындап, жалбарынады, ал Ол оларды құтқарып, құрлыққа шығарса, олар Аллаһқа серік қосады ﴾

Аллаһ Тағала жақсырақ Білуші!

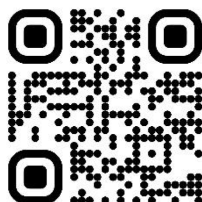
Аллаһқа мақтау айтумен кітап тәмәмдалды.

Кітап мазмұны

Бірінші ереже... 9
Екінші ереже 10
Үшінші ереже 12
Төртінші қағида 15
Кітап мазмұны 16

«Білім талапкерінің баспа және тарату ұйымы»

00966506090448

БІЛІМ ТАЛАПКЕРІНІҢ МӘТІНДЕРІ

Бастауыш деңгей	◇ Зікірлер мен Әдептер
Бірінші деңгей	◇ Үш негіз және оның дәлелдері ◇ Төрт ереже ◇ Мұсылманшылдықты бұзатындар ◇ Имам ән-Нәуауидің қырық хадисі
Екінші деңгей	◇ Құран тәжуиді ◇ Намазды дұрыс оқу ◇ Таухид кітабы
Үшінші деңгей	◇ Байқуния хадис терминологиясы ◇ Әбу Исһақ әл-Илбири ◇ Әл-Әджуррумия араб тілі грамматикасы ◇ Уасатия ақидасы
Төртінші деңгей	◇ Әл-Уарақат усул фиқһ ережелері ◇ Әл-Хикам ◇ Әр-Рахабия мирас ілімі ◇ Әт-Тахауия ақидасы
Бесінші деңгей	◇ Булуғ әл-Марам ◇ Зад әл-Мустақниғ ◇ Ибн Мәликтің Әлфиясы
Алтыншы деңгей	◇ Екі сахих кітабының жинағы ◇ Әл-Бухари мен Муслимда жеке келген хадистер ◇ Екі сахих кітабына қосымша келген хадистер

IHSAN

OQU ORTALIĞY